



LEOPOLDOV
6/2020

Majme krajšie Vianoce



Vianoce. Každý rok sa na ne tešíme, hoci ich symboliku si uvedomíme až vtedy, keď si sadáme k prestretému štedrovečernému stolu. Druhá polovica decembra je pre nás väčšinou poznačená nákupmi darčiekov i zháňaním všetkého, čo by na sviatočnom stole i počas sviatkov nemalo chýbať. Tento zvláštny rok, poznačený pandemiou, nám dal možnosť veci urobiť troška ináč. Dnes nevieme, v akom režime nám nariadenia vlády dovoľia tráviť vianočné sviatky a dni krátko pred nimi, no sama skutočnosť, že nás ohrozuje nebezpečné ochorenie, nás nabáda k tomu, aby sme tento rok nepodľahli nákupnému ošialu v nákupných centrách a zháňaniu darčiekov na poslednú chvíľu v preplnených obchodoch. Vianoce budú aj bez toho a stále môžu byť rovnako čarovné, pretože budú mať tých istých aktérov. Doprajme si teda viac pokoja, doprajme si radosť z drobností, ktoré ježiško vloží pod stromček, doprajme si neopakovateľnosť Vianoc z toho, že budeme doma spolu a zdraví. Doprajme Vianociam to, čo o nich zvykneme hovoriť: že sú sviatkami pokoja, lásky, pohody a mieru. Teraz, pred koncom náročného roka, si to zaslúžime.

Milí spoluobčania. Želám Vám pokojné, milostiplné a radostné Vianoce. Želám Vám, aby ste do nového roka vstúpili s nádejou, že budúci rok sa nám povedie lepšie a ľahšie. Že zostaneme zdraví, že sa znormalizuje život v našej spoločnosti, že budeme mať nádej na život v rôznorodých podobách, ako sme ho zakúšali doteraz, a že budeme môcť realizovať všetky svoje dobré predsavzatia. Nielen v našich životoch, ale aj v našej samospráve a v našom štáte.

Terézia Kavuliaková, primátorka mesta

Vianočný čas je okrem sentimentu a sladkostí naplnený aj mnohými úvahami o láske, porozumení a prijatí. Všetci sme v ňom akísi iní, sentimentálnejší. Poézia Vianoc, všetky tie staré tradície a zvyky, darčeky, spomienky, intimita rodiny, celá ľudská stránka Vianoc je to, čo nás spája. Tí, ktorí čítajú moje zamyslenia, si teraz povedia: Jasné, teraz skritizuje alebo aspoň spochybní tieto „povrchné“ aspekty sviatkov. Budete mať pravdu v tom, že Vianoce naozaj nie sú sviatkami žľčníkových záchvatov z nadbytku jedla a alkoholu, ani oslavou dokonale upraveného a vyzdobeného domu, dokonca ani vrzgajúceho snehu pod nohami na ceste za romantickým zážitkom v podobe omše uprostred noci. Na druhej strane som sa u mnohých, nepochybne úprimne veriacich kresťanov, stretol s tvrdením, že pre nich tento čas znamená predovšetkým spomienku na to, že sa pred dvoma tisícmi rokov narodil Ježiš Nazaretský. Nepochybujem, že toto ich vyznanie je úprimné ale niečo na ňom nesedí. Sú Vianoce pre nás kresťanov naozaj primárne pripomienkou na Ježišovo narodenie ako na historickú udalosť, teda niečo čo sa udialo v dávnej minulosti? Bolo by takéto zbožné ohliadnutie sa do histórie samo osebe slávením Vianoc v duchu kresťanskej viery? Správa o Ježišovom narodení nie je pre nás informácia o niečom, čo sa stalo, ale evanjelium, teda radostná zvesť. A v Lukášovom evanjeliu je výslovne uvedené, že táto radostná zvesť je určená pre všetkých!

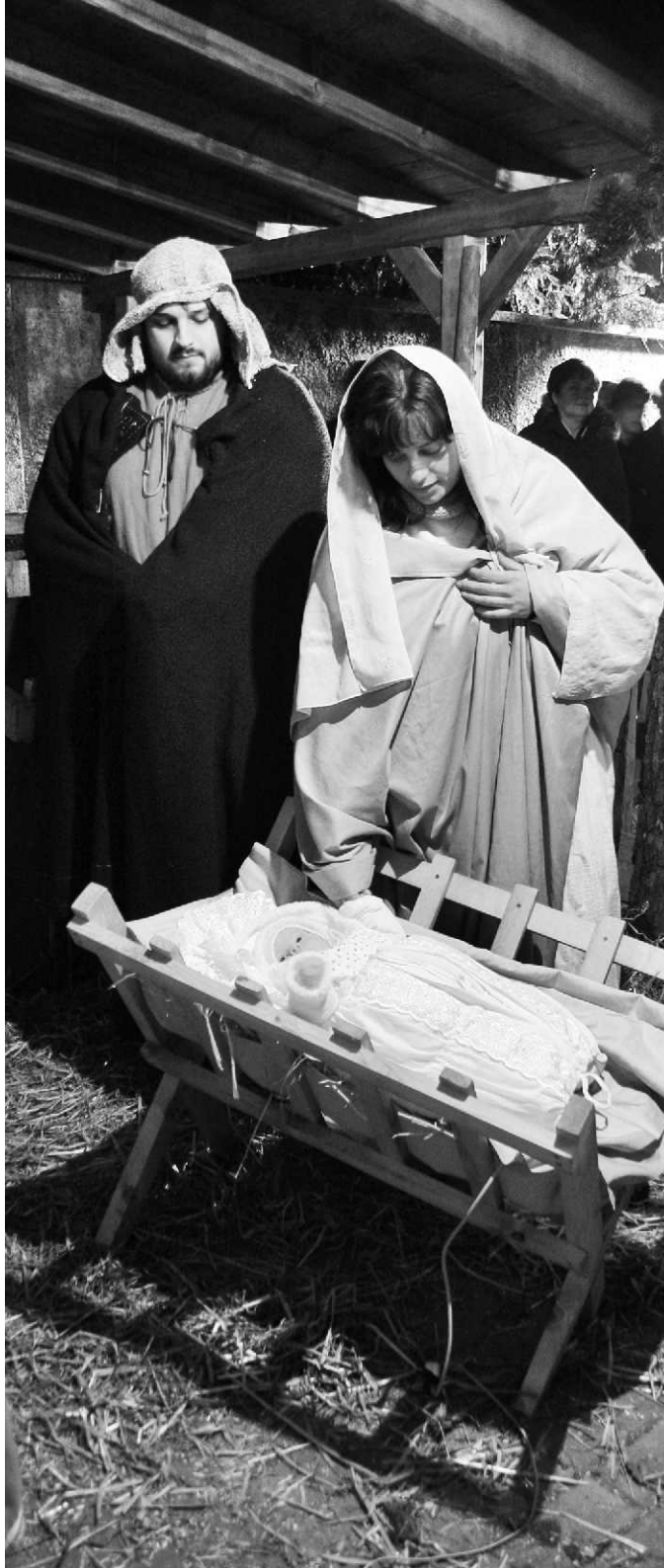
V úvodných kapitolách Biblie nachádzame správu o stvorení sveta, po ktorom sa človek takmer okamžite zatúžil stať Bohom a rozhodovať o tom, čo je dobré a zlé. A tu, z ticha vianočnej noci, počujeme šokujúcu zvesť o tom, že v Božom srdci je túžba byť človekom. Vianoce sú pre nás znamením, že nekonečno si oblieklo ľudské telo, z pána sa stal sluha a z nás sa stali sestry a bratia Boha. Boh nás prijal za svojich takých, akí sme, bez podmienok, bez úloh, ktoré musíme najskôr splniť, bez toho, aby sme sa predtým stali niekým iným, niekým lepším. Vianoce sú pre nás sprítomnením toho najhlbšieho dôvodu, prečo nám „nič ľudské“ nemá byť cudzie. Tým podstatným odkazom Vianoc je prijatie druhých ľudí. Prijatie tých, ktorý sú možno iní ako ja. Hovorím o prijatí tých, ktorí majú inú farbu kože, veria v iného boha, volia inú politickú stranu, majú inú sexuálnu orientáciu, zmysel života nachádzajú v iných veciach atď.

Často sa zamýšľam nad tým, prečo sme takí netolerantní, prečo máme tendenciu všetko iné hneď považovať za zlé, a priori to odmietame a sme hneď ochotní proti tomu bojovať.



Tichá noc, svätá noc... ale čo ďalej?

Súčasní kresťania (ale nielen oni) sú dnes často zneistení a dokonca sklúčení dynamikou vývoja a tým, ako ich cirkevné učenie vrhá do neriešiteľných rozporov, a tým, čo sa deje v spoločnosti. Je to zároveň svojím spôsobom súčasť našej mentality, ktorej nie sme schopní sa zbaviť. Ono neustále sťažovanie si a horekovanie, že nikto nepočúva naše monológy. Pritom jedno z hlavných slov Druhého vatikánskeho koncilu bolo slovo dialóg. Preto by sme mali o veciach oveľa viac hovoriť a hlavne sa navzájom počúvať. Ale my to stále chápeme tak, že vo chvíli, keď máme vieru v Boha, tak máme na všetko jasné a jediné správne odpovede. Vzťah s druhým preto často vôbec nie je dialogický, ale oveľa častejšie vyzerá tak, že tí druhí majú najskôr prijať naše názory a náš pohľad na svet. Často nie sme schopní reálne načúvať tomu, čo nám druhí hovoria, čo nám chcú povedať. Stále máme mentalitu misionárov, ktorí k ľuďom prichádzajú so zoznamom vecí, ktoré je potrebné urobiť, aby sa mohol človek stať členom nášho klubu. A potom sa urazení čudujeme, že do neho nikto nevstupuje. Problémom obvykle nie sú ľudia, ktorí o kresťanstve veľa nevedia. Tí sú naopak často otvorení, nezriedka lační po tom, čo by sa mohli dozvedieť. Problémom sú skôr tí, ktorí majú vo všetkom jasno. Tí, pre ktorých je kresťanstvo identitárnou záležitosťou, niečím čo ich definuje, čím sa vymedzujú voči svojmu okoliu a čo si teda musia agresívne chrániť a brániť. Kresťanstvo sa tak stáva iba nástrojom ich sebatpotvrdenia, z ktorého sa však ľahko stráca skutoč-



ný duch. Ak je pre niekoho kresťanstvo súborom znakov, s pomocou ktorých sa vymedzuje voči ostatnému svetu, potom je pochopiteľné, že reaguje apriórnym odmietaním všetkého, čo mu nezapadá do schémy. Istá časť kresťanov má dnes tak vyprázdnený pozitívny obsah viery, že svoju kresťanskú identitu zakladajú na „kultúrnej vojne“, na boji proti kondómom, potratom, homosexuálom, iným náboženstvám, ateistom a pod. Títo kresťania presne vedia, kým nie sú, bohužiaľ, nemajú ani tušenie o tom, kým sú.

Korene tohto postoja možno medzi kresťanmi vystopovať v dejinách až do obdobia reformácie a protireformácie, teda do 16. storočia. Vývoj po Tridentskom koncile (1545 – 1563) bol, zdá sa, určený obavami a strachom z tzv. domino efektu, teda myslenia v štýle „pokiaľ pripustíme zmenu a pohyb v jednej konkrétnej veci, spustíme samovoľný proces premien s nedozernými následkami a dôjde ku spochybneniu dôležitých autorít.“ Ako ukazuje kňaz a cirkevný historik prof. Tomáš Petráček, takéto tvrdenia sa stali oblúbeným argumentom novovekých a moderných cirkevných elít a dôvodom na odmietanie nových myšlienok častokrát hneď v ich zárodku. Pokiaľ by išlo o princíp predbežnej opatrnosti, bol by to určite múdry prístup. Bohužiaľ, v podaní cirkvi sa najmä v období po francúzskej revolúcii stal často zámkou na blokovanie úplne legitímnych a nutných zmien, čím sa problémy, pochopiteľne, neriešili, ale, naopak, sa akumulovali a cirkev strácala na svojej kredibilitate a rešpekte v spoločnosti, zvlášť medzi vzdelanými elitami. Sporov medzi emancipujúcim sa svetom vedy, ktorá postupne získavala pevné inštitucionálne zázemie, a svetom viery, kde cirkev s nedôverou hľadí na jej postupy a výsledky, bol celý rad a práve osvietenské elity ich vedeli v rámci svojho zápasu za obmedzenie vplyvu cirkvi skvele využiť na ovplyvnenie verejnej mienky.

Celý tento stav možno vnímať vo svetle toho, čo sa označuje ako „antropologický pesimizmus“ a prejavuje sa cez zavádzanie rôznych prísah, vizitácií a ďalších kontrolných prvkov. Akoby samotná udalosť reformácie a následný vývoj ukázali, že človek nie je hodný svojej slobody, a ak jej dostane čo i len malý kúsok, okamžite ju zneužije a spôsobí chaos a deštrukciu. Človek preto musí byť vychovávaný vrchnosťou – štátom a cirkvou, aby sa zabránilo nešťastným experimentom a zmenám s neistým, ale s najväčšou pravdepodobnosťou zlým výsledkom a koncom. Protestantské cirkvi, ako aj katolícka cirkev sa posúvajú do roly chladnej súčasti oficiálnej štruktúry establišmentu po boku štátu a svetskej vrchnosti. Neschopnosť vystúpiť z tejto roly včas a vzdať sa svojho postavenia a mocenských privilégií v čase oslobodzujúcich procesov 19. storočia viedol k posilňovaniu antiklerikálnych a protináboženských nálad európskej populácie. V tomto období sa nositeľmi inovatívnych trendov a myšlienok v rámci spoločnosti ale aj cirkvi stávajú skôr ľudia na okraji či v menšinovom postavení. Miestom, kde sa rodia nové myšlienky, sa stáva periféria. Ako hovorí Václav Bělohradský, na periférii vládne sloboda, periféria je tolerantná. Periféria je pokusný téglík, v ktorom sa odlievajú úplne nové, doteraz nepoznané zliatiny. Naopak, to, čo sa odohráva v centre diania, hrozí ustrnutím a skostnatením. Je však historickou zákonitosťou, že z každej úspešnej periférie sa časom stane centrum diania.

V dejinách môžeme pozorovať Božiu veľkorysosť pri vedení cirkvi, keď necháva svoju často váhavú a zbabelú snúbenicu, nech si vyskúša aj slepé uličky. Ale potom prichádza nečakaný zázrak tak ako v podobe Druhého vatikánskeho koncilu. Duch je trpezlivý, nenalieha, iba naznačuje. Bola však treba snaha celých generácií, mnoho zmarených príležitostí a obetovaných životov, než cirkev dozrela k zmene. Ale nebyť priekopníkov, často oficiálnymi cirkevnými štruktúrami nepochopených a prenasledovaných, nebyť odhodlania, tvorivosti a vôle mnohých biskupov a teológov koncilu, mohol byť koncil iba ďalšou premárnenou príležitosťou.

Druhý vatikánsky koncil bol vďaka účasti dva a pol tisíce biskupov z celého sveta a teologických elít prvým koncilom s reprezentatívnym zastúpením univerzálnej cirkvi a ako príse Otto H. Pesch, jedinečným organizačným a intelektuálnym výkonom. Po najmenej dvoch storočiach zasa raz neznie hlas cirkvi defenzívne, ublížene a nedôverčivo voči svetu, dobe a ľudskej slobode, ale s nádejou hľadí do budúcnosti a zdôrazňuje zodpovednosť kresťanov za svet, do ktorého sú poslaní, a zodpovednosť všetkých veriacich vrátane laikov za Kristovu cirkev. Tento nový pohľad, ktorý na rozdiel od právnych a hierarchických modelov zdôrazňuje cirkev ako putujúci Boží ľud, spoločenstvo učeníkov a univerzálnu sviatosť spásy, pôsobil nesmierne oslobodzujúco. Pápeži sa aj symbolicky prestali chovať ako imperátori a začali vystupovať ako pastieri. Následná explózia pastoračnej aktivity, rozvoj laických hnutí a rozvoj teologického myslenia ukázali, o aký dôležitý impulz išlo. Zásadne sa zmenil aj slovník, z ktorého zmizli slová zastrasovanie, vylučovanie, trest a ani raz sa neobjaví *anathema sit* (exkomunikácia). Vo vzťahu k ľuďom prevládali slová ako partnerstvo, vzájomnosť, dokonca sa hovorí o tom, že sa cirkev bude učiť od moderného sveta (*Gaudium et spes*, 44). Príznačnými slovami koncilových dokumentov sú dialóg a kolegalita, v pozitívnom význame sú spomenuté pokrok, rozvoj a dokonca evolúcia. V porovnaní s predchádzajúcimi cirkevnými vyjadreniami možno pozorovať jasný posun – od príkazu k pozvaniu, od zákonov k myšlienkam, od donucovania k uznaniu svedomia, od vládnutia k službe, od vyčleňovania k integrácii, od pasívneho prijatia k vedomej angažovanosti a k radostnému hľadaniu.

Koncil zdôraznil dôstojnosť človeka a urobil tak právom, pretože tento postoj, taký blízky predreformačným humanistom, bolo potrebné prijať. Kresťanský Boh nie je boh, ktorého moc rastie s tým, ako ubúda z našej slobody. Práve naopak, je Bohom, ktorého vlastná plnosť súvisí s rastom našej samostatnosti. Niet pochyb o tom, že sa v tejto slobode ukazuje aj bieda človeka, jeho porušená prirodzenosť a prítomnosť démonických síl. Spomeňme len hrôzy, akých bol človek schopný v dvadsiatom storočí – komunizmus, nacizmus, fašizmus, gulagy, koncentračné tábory, genocída atď. Ale bez základného prijatia dejín, človeka, spoločnosti a stvoreného sveta nie je možné aktívne sa spolupodieľať na utváraní spoločnej budúcnosti. Niektorí by mohli namietat a prepadať skepse, že naozaj hľadajúcich ľudí je dnes už málo a nie je ich počet. Nezabúdajme však, že civilizačné a náboženské pôsobenie nejakého ľudského spoločenstva nemusí byť priamo závislé od jeho početnosti. Ako poznamenáva francúzsky spisovateľ a filozof André Frossard: „Staroveké Atény nikdy nemali viac ako 40 000 plnoprávných občanov a predsa grécke myslenie vypracované pod Akropolou dodnes živí našu predstavivosť.“

V tomto duchu vystupuje aj súčasný pápež František, ktorý nemení písané normy a nebúra vonkajšie formy, mení však prax, život. Premieňa cirkev duchom evanjelia, revolúciou milosrdenstva. Svojím príkladom kresťanskej statočnosti nás inšpiruje k tomu, aby sme sa niektorými javmi v súčasnej cirkvi nenechali zastrážiť ani znechutiť a chovali sa ako slobodné božie deti. Sme pozvaní k zodpovednému užívaniu slobody, ktorú nám daroval Kristus. Pápež nám znova ukazuje jadro Ježišovho poslania – solidárnu lásku namiesto osobného alebo skupinového sebecka, nehu voči ľuďom i prírode namiesto dravého využívania a zneužívania, evanjelióvu slobodu a zodpovednosť namiesto zákonického a farizejského náboženstva príkazov a zákazov. Vianoce nás pozývajú k tomu, aby sme vyšli zo svojich pevností a bunkrov, aby sme prekročili zamýňované polia, ktoré nás mali chrániť pred tými „druhými“. Nech sa základom našej identity stane vedomie, že sme bezpodmienečne prijatí Bohom. Ak sa toto východisko odrazí v našom živote, nemám najmenšiu pochybnosť, že naše Mestečko, naša krajina, náš svet sa stane lepším miestom pre život. A nastanú Vianoce...

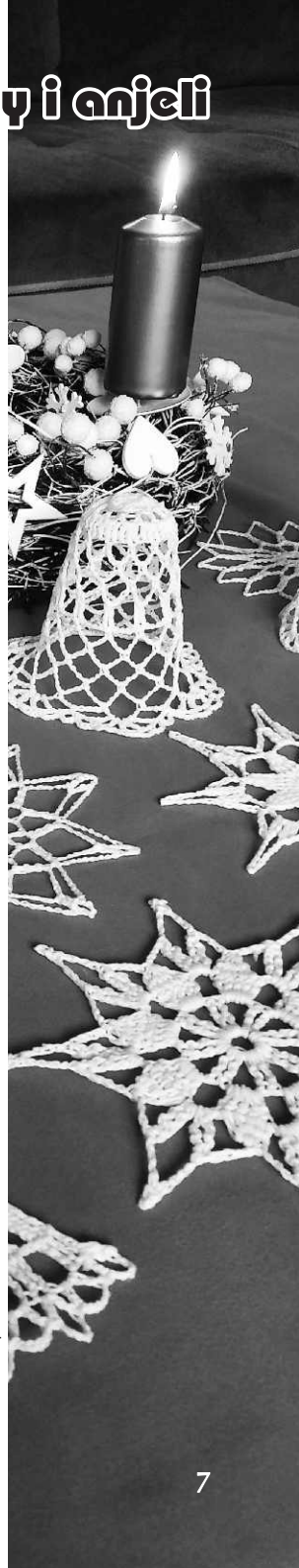
Pod rukami jej ožívajú hviezdy i anjeli

Kedysi sa háčkovanie používalo hlavne pri výrobe tzv. kopýtc, teda akýchsi kapcov, papúč a rukavíc. A možno vás prekvapí, že háčkovanie alebo haklovanie, ako sa v niektorých regiónoch nazýva, bolo pôvodne mužskou prácou. Azda preto, že zhotovovanie úpletu slučkami pomocou dreveného, kosteného alebo kovového háčika bolo fyzicky náročné – v prstoch bolo treba mať silu. Samozrejme, háčkovanie sa používalo aj pri výrobe súčastí krojov – pre svoju ozdobnosť najmä pri výrobe čepcov a čipiek na rukávcoch či kútnych plachtách a neskôr sa stala pomerne často používanou súčasťou aj iných častí odevu. Háčkováná čipka tak postupne dokonca nahradila paličkovanú čipku na bytových textíliách a v odevu takmer na celom Slovensku.

Háčkovanie postupne našlo svoje uplatnenie aj v rôznych dekoráciách. Snehobiela priadza je ako predurčená napríklad na háčkovanie vianočných ozdôb. Napríklad takých, aké už roky rokúce vyrába Lidia Ďurišová. „Štrikovanie a háčkovanie mám ako takú živú spomienku na moju mamu. V 40. rokoch sa presťahovala z Pružiny do Červeníka, zamestnala sa tam u notára a zo svojho rodného domu si priniesla lásku k háčkovaniu. Bola zručná, priniesla sem nové vzory a vedela ich vložiť do svojich výrobkov. Štrikovať a háčkovať sa preto od nej vtedy učili viaceré Verešvářčanky,“ hovorí Lidia Ďurišová, ktorá sa do Leopoldova so svojím manželom presťahovala v roku 1979. Mnohí ju poznáte vďaka usmievavej tvári aj z rôznych leopoldovských kultúrnych a spoločenských akcií, pretože chodí pomáhať pri príprave jedál počas krumpľových hodoch, varení guláša či vianočnej kapustnice.

Od mamy sa však učila aj ona. Hlavne štrikovať. Ručné práce jej natoľko prirástli k srdcu, že večer bez nejakej aktivity s rukami a tkaniou si vie predstaviť len ťažko. Háčkovať sa naučila viac-menej sama. Vyšívaf a štrikovať už prestala, háčkovanie jej však zostalo ako najväčšia záľuba podnes. Vie uháčkovať všeličo, ale najradšej tvorí háčkované výrobky spojené s dvoma najväčšími sviatkami – Veľkou nocou a Vianocami. Rada tvorí postavy anjelov, najrozmanitejšie typy hviezdíčiek, zvončeky, veľkonočné vajíčka i kuriatka. „Kedysi som si všímala rôzne vzory napríklad v časopisoch, dnes robím popamäti a vymýšľam si svoje vlastné vzory. Je to pre mňa relax, inak by som to nerobila. Krátim si čas a zároveň vyrábam niečo, čo poteší príbuzných, susedov, známych,“ hovorí s úsmevom pani Lidia. Napokon, jej výrobky zdobia nielen mnohé leopoldovské domácnosti, ale dostali sa napríklad aj do Austrálie. Každoročne asi dvesto jej vianočných ozdôb oživuje vianočný stromček v červenickom kostole a jej háčkované vajíčka a kuriatka zasa zdobili mladé stromy počas veľkonočných sviatkov na leopoldovskom námestí.

Občas sa jej najmä začínajúce záujemkyne o háčkovanie alebo len obdivovateľky tohto úžitkového umenia pýtajú, čo možno hľadať za jej peknými výrobkami. Na to vždy odpovie, že s háčkovaním sa bude dať len tomu, kto to bude robiť so srdcom a zapojí aj svoju predstavivosť. Sama používa veľa typov – podľa stĺpikov, nízky, vysoký, dvakrát



nahodený, dvojitý... háčkovanie je celá veda a pocvičíte si pri ňom aj hlavu, pretože nestále musíte počítať očká na retiazke, ktorú vyrábate z priadze použitím háčika, a keď ich urobíte viac, musíte párat... Spýtali sme sa, ako sa dá dosiahnuť, že z poddajnej priadze napokon vznikne pevný tvar zvončeka alebo anjela. Je to jednoduché: hotový uháčkovaný výrobok namočí do škrobu a natiahne napríklad na polystyrén v tvare zvončeka, vajíčka, zašpendlí ho o podklad, dotvaruje a nechá vyschnúť. Potom výrobok bude mať svoju stabilitu a môžete ho zavesiť na vianočný stromček. Samozrejme, keďže napríklad dečky alebo vianočné výrobky sú snehobiele, začas ožltnú. Vtedy ich stačí oprat a pôvodný výzor im vrátiť tekutým škrobom. So svojou 60-ročnou praxou v háčkovaní niektoré jednoduché výrobky vyrába asi dvadsať minút, zložitejšie aj hodinu.

Šikovnosť rúk pani Lidie Ďurišovej občas využívajú aj folklórnici. Nedávno háčkovala čipky na golieri na kroje folklórneho súboru v Červeníku. Tu však svoju tvorivosť musela odložiť nabok, pretože výzdoba golierov musela byť autentická, teda pôvodná. Ako predloha jej poslúžili verešvárske kroje vystavené v rámci Stálej národopisnej výstavy v Červeníku. Tu sa vyihrala s priadzou v typických farbách verešvárskeho kroja – bielou, modrou, červenou a žltou a na hotový vzor golierov ešte dotvárala a upevňovala ružičky.

Jej vianočný stromček je zvyčajne ozdobený háčkovanými ozdobami. Tento rok však bude iný – občas treba výzdobu zmeniť, preto výnimočne použije súčasnú klasiku – vianočné gule. Ak však vaše vianočné stromčeky budú okrášlené háčkovanými ozdobami, vždy si spomeňte na to, že ich niekto s láskou vyrobil a daroval práve vám...

J. Hladký

Náš folklór má bohatú minulosť, ale aj prítomnosť. A to je šanca aj pre vás!



V minulom čísle nášho časopisu sme si priblížili novodobé, môžeme povedať tohtoročné folklórne aktivity v Leopoldove. Ich líder Milan Klačko pripomenul možnosť zapojiť sa do nich pre všetkých milovníkov folklóru bez rozdielu veku. „V roku 2021 radi privítame nových členov v našom klube, ktorí majú záujem o ľudový tanec, spev a muziku,“ odkázal nám. „Navyše, záujemcovia o folklór v meste nás môžu podporiť v našej činnosti, keďže folklórny klub je zaevidovaný ako občianske združenie: Klub slovenského folklóru Mestečko Leopoldov. Nájdete nás aj na webovej stránke www.ksfmestecko.sk a písať môžete aj na e-mail: ksfmestecko@gmail.com.“

A keďže o súčasnosti sme už hovorili, priblížme si čo-to z minulosti folklórneho účinkovania v Leopoldove. A keďže s týmto folklórnym životom je spojený aj Milan Klačko, bude to akési prepojenie jeho osobného rozprávania a dejín folklórneho hnutia v našom meste počas minulých desaťročí. Milan Klačko sa narodil v roku 1962. „Moje prvé kroky vo folklóre sa začali v mojom rodnom Leopoldove v miestnom folklórnom súbore Železničiar, ktorý pôsobil pri Uzlovom klube železničiarov. V tom čase som mal trinásť rokov a do kolektívu ma priviedol brat Ján. Tu som spoznal krásy Slovenska, bohatého na folklórne aktivity a na ľudovú pieseň. Pokračujem v týchto krokoch a mojimi folkloristami a mládežou, ktorá má záujem o tanec, spev a tradície,“ hovorí Milan Klačko.

„Folklórny súbor Železničiar vznikol pri Uzlovom klube železničiarov v Leopoldove začiatkom 70. rokov. Založil ho Jozef Vyhliadal z Hlohovca. Veľkú zásluhu mal na vzniku i vtedajší vedúci klubu Mikuláš Mati. Hlavným patrónom bolo Rušňové depo Leopoldov. V súbore sa stretávali mladí nadšenci folklóru z Leopoldova, Hlohovca a okolia. Zúčastňovali sa na miestnych, okresných, krajských i celoštátnych prehliadkach bývalého Československa, na ktorých zožali úspech u divákov. V zahraničí reprezentovali naše mesto dvakrát v Bulharsku a napokon i v Maďarsku,“ hovorí M. Klačko. V roku 1980 nastala zmena vo vedení súboru. Vedúcou sa stala Marta Lovecká, tanečným pedagógom a choreografom súboru sa stal Milan Klačko, ktorý pracoval popri súbore Železničiar (do konca jeho aktivít) i vo viacerých folklórnych súborech: Akademik, Čarnica, Tatran, Ripín a iné. Doteraz je aktívny ako tanečný pedagóg Spevákkej skupiny Šulekovo z Hlohovca, pripravil choreografiu muzikálu Jánošík podľa Vivaldiho pre divadlo Dobreta Drahovce, choreografie pre TV Senzi, choreografiu tanca pre Miss Slovenska turizmu v Číne a podobne. Popri súbore pracoval aj pre detský súbor Semaforik. Viedla ho Marta Lovecká s pomocou členov „dospeláckeho“ súboru. Prezentoval sa detskými hrami a tancami. V poslednom období sa aktívne zapájali do chodu súboru a vedenia skúšok Zuzana Petrášová a Ján Klačko.

Spomeňme, že v železničiarском súbore pracovala i cimbalová muzika pod vedením primáša Eduarda Barkóciho a určitú dobu i Ladislava Tačovského. Členovia muziky boli Jozef, Vlado, Zdeno a Gejza Barkóciovci, Teofil Bihári a Tibor Ďurák. Posledná etapa súboru Železničiar sa datuje do prelomu 80. a 90. rokov, keď zaniká aj dovtedajší typ organizovania miestnej kultúry a začas sa zastavuje kultúrny život aj na miestnej úrovni. Rovnako sa v tom čase rozpadol aj Uzlový klub železničiarov v Leopoldove, čo fakticky znamenalo zánik folklórneho súboru.

„Našťastie, dnes sa folklór znova dostáva do povedomia našich obyvateľov. A tak je šanca, že obnovené aktivity v našom meste padnú na úrodnú pôdu a folklórny súbor sa stane okrasou každého významnejšieho leopoldovského podujatia,“ dodáva M. Klačko.

(maju)





Počas testovania bolo identifikovaných 14 pozitívnych Koronavírus si našiel obeť v našom meste

Spoločnosť a jej život či fungovanie v akejkoľvek oblasti tento rok výrazne poznačila prítomnosť nového koronavírusu. Zažívame to, čo sme doteraz nepoznali – počnúc rôznymi obmedzeniami, na ktoré najviac trpia medziludské vzťahy, ekonomika a vzdelanie, končiac celoplošným testovaním, aké obyvatelia v našich končinách doteraz nezažili.

Nemocnice, ktoré sa v dôsledku reštrukturalizácie sústreďujú na liečbu, resp. starostlivosť o tzv. covidových pacientov a na nevyhnutné zdravotnícke úkony, však dokazujú, že nad vírusom sa nám nedarí víťaziť. Zdalo sa, že nový koronavírus sa podarilo na začiatku leta v spoločnosti utlmiť, ale napríklad aj pre nedôslednosť štátu voči vracajúcim sa zo zahraničných dovolení a trochu rozšafnému uvoľneniu niektorých obmedzení začal byť vírus na jeseň opäť hrozbou. Žiaľ, podnes mu už podľahlo aj

niekoľko obyvateľov nášho mesta. Nech už môžeme laicky hodnotiť mnohé opatrenia ako prehnané, nespravodlivé alebo nedomyšlené, stále platí, že jedine ostražitosťou sa môžeme vírusu vyhnúť.

Dobrovoľne nedobrovoľné

Vláda tak v októbri prišla s nápadom plošne otestovať obyvateľov nachádzajúcich sa na Slovensku tzv. antigénovými testami, ktorým mnohí vyčítavali najmä to, že odhalia až šíriteľov, ktorí sú vysoko infekční. Slovensko bolo prvou krajinou, ktorá sa rozhodla takýto projekt zrealizovať. Testovanie bolo naplánované na víkend 31. októbra a 1. novembra pod gesciou samospráv a vojaska.

Samo testovanie bolo dobrovoľné a odporúčané pre ľudí od 10 do 65 rokov, ale ak sa niekto rozhodol neabsolvovať ho, nezískal certifikát, ktorý mu umožňoval nedodržiavať zákaz obmedzeného pohybu, a teda

slobodnejšie sa pohybovať po Slovensku, resp. v okresoch, kde bola miera náказы nízka. Akési pilotné testovanie sa uskutočnilo týždeň pred celoplošným testovaním v severných okresoch Slovenska, kde sa už dlhšie preukázala najvyššia zamorenosť, zvyšok Slovenska malo týždeň pred celoplošným testovaním nariadené obmedzenie pohybu. Sedem dní po prvom celoplošnom testovaní sa malo uskutočniť druhé celoplošné testovanie. Identifikovať malo aj tých pozitívnych, u ktorých sa vírus ešte dostatočne výrazne neprejavil počas prvého testovania.

Zdravotníci, úradníci aj ozbrojené zložky

Na to, aby sa počas testovacieho víkendu stihli otestovať všetci, ktorí o to prejavia záujem, použil sa v mestách a obciach systém obvodov. Horšie to však bolo s miestnosťami, keďže pre zdravotné riziká museli odberové miestnosti spĺňať pomerne prísne kritériá, ktoré kontrolovali zaškolení príslušníci armády – najmä veľkosť miestností a to, aby sa testovaní v čase čakania na výsledok testu nezdržiavali v uzatvorenom priestranstve. Povedané ináč: vyhovujúce boli len také väčšie miestnosti, do ktorých sa jednými dverami vstúpilo dnu a inými dverami sa z miestnosti vyšlo.

Mesto vytvorilo tri takéto odberové miestnosti, resp. odborové trakty: jeden v starej časti základnej školy, ďalší v novej časti školy a v stolnotenisovej hale v areáli MTK. Zaradenie ulíc do obvodov bolo len orientačné, obyvatelia sa mohli dať otestovať aj na inom odborovom mieste alebo v inej obci. Napokon, v Leopoldove sa dalo otestovať aj niekoľko desiatok občanov z okolitých obcí. „*S právou všetkého potrebného sme začali včas, aj keď takmer do poslednej chvíľ akékoľvek informácie chýbali. Nebolo jasné, čo máme zabezpečiť my, čo zabezpečí štát, informácie sa rôznili a boli sme radšej pripravení na všetky alternatívy. Testovanie administratívne a technicky zabezpečovali pracovníčky mestského úradu a základnej školy a počas testova-*

nia operatívne zariaďovali všetko potrebné podľa pokynov veliteľov odberových miest. Najväčšiu starosť sme mali so zabezpečením skúsených zdravotníkov, ktorí by vedeli vzorky odborne odobrať, ďakujem preto aj zdravotníckam Leopoldovčankám, ktoré pracujú mimo nášho mesta, že nám počas testovacieho víkendu pomohli. Napokon sa ukázala ako konštruktívna a ľudsky bezproblémová aj spolupráca s príslušníkmi hlohovského armádneho útvaru,“ vracia sa k testovaniu primátorka mesta T. Kavuliaková. Za spoluprácu sa poďakovala aj príslušníkom polície a Leopoldovčanom, ktorí boli ochotní počas testovacieho víkendu pomôcť – p. Balážovi, p. Chudému, p. Hraškovi a ďalším.

Občania boli trpezliví

Testovanie sa počas obidvoch dní uskutočňovalo medzi 7. a 22. hodinou (posledné vzorky sa odoberali o 21,30 h) a bolo rozdelené do troch časových pásem – od 7,00 do 12,00, od 12,45 do 18,00 a od 18,30 do 21,30 hod.). Všetci obyvatelia do domácností dostali harmonogram s určením času testovania jednotlivých ulíc. Leták mal odporúčací charakter a jeho cieľom bolo zabrániť vzniku dlhých radov čakajúcich na testovanie. Vstup do odberových miestností korigovali príslušníci armády a polície. V miestnostiach zdravotníci odoberali vzorky v overaloch, chránení štítmí a respirátormi, podobné ochranné pomôcky mali aj ostatní členovia odberových tímov a administratívni pracovníci. Priestory, kde sa testovanie vykonávalo, boli priebežne dezinfikované. Nielen v našom meste, ale aj na celom Slovensku sa ukázalo, že obyvatelia testovací víkend zúžili na jeden deň – absolútna väčšina z nich sa rozhodla absolvovať ho už v sobotu. Zorientovať sa v časoch čakania obyvateľom mesta, ktorí majú vo svojich mobiloch stiahnutú mestskú aplikáciu, pomohli každú hodinu aktualizované informácie o počte čakajúcich pri jednotlivých odberových miestach. Tie sa v jednotlivých hodinách pohybovali od päť do tridsať. Napriek tomu testovanie prebehlo v pokoji.



„Nikoho vzniknutá situácia neteší a som rada, že občania pristúpili k možnosti otestovať sa pozitívne a boli zodpovední a ohľaduplní,“ zhodnotila náročnú sobotu primátorka.

Chorých bolo 0,53 % testovaných

O čo rušnejšie bolo na odberných miestach v sobotu, o to bola pokojnejšia nedeľa – pri odberných miestach sa netvorili rady ako v sobotu a záujemcovia boli otestovaní hneď, keď prišli. Po ukončení testovania sa uskutočnila rozsiahla dezinfekcia všetkých vnútorných priestorov, ktoré boli určené na testovanie alebo čakanie občanov. *„V meste sme identifikovali 2955 občanov vo veku 10 až 65 rokov. Ukázalo sa, že počas víkendu sa v Leopoldove testovali aj obyvatelia z iných obcí a na všetkých odberných miestach sa nechalo otestovať spolu 2646 občanov. Spomedzi nich testy detekovali 14 pozitívnych, čo je 0,53 percenta,“* hovorí T. Kavuliaková. V Leopoldove bolo ešte jedno odberné miesto, ktoré počas víkendu fungovalo. Zriadil ho ústav na výkon trestu odňatia slobody a ústav na výkon väzby pri svojej administratívnej budove a mohli sa

tu otestovať príslušníci a zamestnanci ZVJS a takisto ich rodinní príslušníci.

Koľko stálo testovanie? Spomeňme, že za náklady mesta spojených s prvou (jarnou) vlnou koronavírusu štát mestu uhradil 3971 eur. V prípade Leopoldova štát uhradil všetky oprávnené náklady na jesenné testovanie, a to vo výške 3 497 eur. Za ne sa zabezpečili ochranné prostriedky pre pracovníkov, ktorí pracovali pri testovaní, a dezinfekcia priestorov. Ochranné prostriedky pre zdravotníkov zabezpečilo vojsko. Stravovanie a občerstvenie všetkých zabezpečilo mesto.

Bez druhého kola

Celoplošné testovanie ukázalo, že najviac postihnutými sú všetky severoslovenské okresy, kde pomer chorých nezriedka presiahol aj tri percentá. Leopoldov patril v okrese Hlohovec medzi obce s nižším počtom pozitívnych – priemer v okrese sa ustálil na čísle 0,59 percenta, ba výrazne prekvapilo hlavné mesto s 0,33 % pozitívnych testov. Po zvážení výsledkov plošného testovania sa vláda napokon rozhodla, že 2. kolo testovania sa neuskutoční na celom Slovensku, ale len v okresoch, kde počet pozitívnych prekročil hodnotu 0,7 percenta. Z územia na juhu Slovenska bol do testovania zaradený len okres Dunajská Streda, testovanie sa ďalej uskutočnilo od okresov Topoľčany a Zvolen na sever pozdĺž celej krajiny. Ďalšie plošné testovanie by sa malo uskutočniť do Vianoc. Hoci zatiaľ školu prezenčne navštevujú len škôlkari a žiaci prvého stupňa, je možné, že dovtedy do školy nastúpi aj časť žiakov druhého stupňa a stredných škôl (alebo len žiaci končiacich ročníkov ZŠ a SŠ).

Od začiatku testovania do konca novembra bolo na Slovensku uskutočnených 1 073 571 PCR testov, z ktorých bolo 105 733 vyhodnotených ako pozitívnych. Okrem toho sa 574 948 obyvateľov podrobilo antigénovým testom – tie identifikovali 15 356 chorých ľudí. Chorobe zatiaľ na Slovensku podľahlo 816 občanov.

J. Hladký

OSVETA OTVORILA SVOJE PRIESTORY, JEDNÝM Z PRVÝCH RIADITEĽOV BOL AJ LEOPOLDOVČAN

Trnavský Dom hudby Mikuláša Schneidera-Trnavského existuje v súčasnej podobe po rekonštrukcii už od polovice 90. rokov. Knižnica tam už odvtedy má svoje hudobné oddelenie s mnohými aktivitami. Rovnako tam nájdeme aj Dvoranu slávy Dobra a aj Pamätnú izbu skladateľa Mikuláša Schneidera-Trnavského.

Žiaľ, časť objektu a dvor nemali pravidelné a stále využitie. Zmenilo sa to



nedávno, keď sa z Bratislavskej ulice v Trnave presťahovalo do tohto objektu Trnavské osvetové stredisko. Táto inštitúcia presahujúca do celého regiónu má nové možnosti, s ktorými prišli aj väčšie ambície. Ich prezentovanie spojili so slávnostným uvedením nových priestorov. Bolo to ešte v čase, keď začas neplatili prísne epidemiologického obmedzenia. V slávnostnom programe sa hovorilo aj o predchádzajúcich rokoch osvety. Tiež bola reč o tom, ako môžu zoskupenia z regiónu obohatiť podujatia pripravované v priestoroch osvetového strediska. Napríklad tie z Leopoldova. Nečudo, veď v hľadisku pri uvádzaní nových priestorov bol aj jeden z prvých riaditeľov Osvety Róland Osvald. A mal možnosť aj spomínať.

Trnavské osvetové stredisko existuje už od roku 1953. Pracovalo pod rôznymi názvami ako Dom osvety (1953 – 1962), Okresné osvetové stredisko (1963 – 1990), Regionálne kultúrne stredisko (1991 – 1997) a v roku 1998 sa stalo súčasťou Trnavského štátneho kultúrneho centra spolu s ostatnými kultúrnymi inštitúciami a od roku 1999 funguje už pod súčasným názvom. Najprv pôsobili ako inštitúcia krajskej štátnej správy (krajské národné výbory), od 90. rokov sa stali začas inštitúciou v centrálnej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR, neskôr sa anomália v centralizácii ešte posilnila zahrnutím všetkých kultúrnych inštitúcií pod štátne kultúrne centrá so sídlom v kraji. Po decentralizácii v roku 2002 prešlo pod krídla župy. Krátko po vzniku na začiatku 50. rokov sa zaoberalo najmä metodickou a spolkovou činnosťou na úrovni Trnavy a užšieho regiónu, neskôr sa pôsobenie rozšírilo aj na okresy Hlohovec a Piešťany. Ako pripomenul dlhoročný riaditeľ Osvety Róland Osvald, vďaka inštitúcii vznikol celý rad folklórnych súborov, kapiel a zoskupení – ich prvou zastávkou do väčšieho sveta bolo práve účinkovanie v Trnave. Osveta sídlila v budove dnešnej knižnice, od polovice 70. rokov na dnešnej Kapitulskej ulici a od roku 2003 v spomínanom objekte bývalého múzea robotníckeho hnutia na Bratislavskej ulici.

„Som rád, že to ostalo vo mne. A dodnes si na to všetko pamätám. Nastúpil som v roku 1963 a to bolo len niekoľko rokov po tom, čo sa zlúčilo 5 okresov do jedného, toho trnav-

ského. A tam patril aj Leopoldov – ešte ako obec. Robili sme v oblasti folklóru, boli sme s ľuďmi od obeda až do večera pri peknej muzike, hrali sme spolu futbal. Vytiahli sme teda tieto dominanty na dedinách do popredia – šport a ľudovú kultúru. Je to tak až doposiaľ. Boli sme začínajúcimi lastovičkami, keďže s organizáciou kultúry na dedinách nebola skúsenosť. Postupne tak vzniklo 36 osvetových stredísk. Našli sme v obciach v celom regióne kopu dobrých organizátorov a muzikantov. Mali záujem kultúru aj organizovať, okolo nich sa zoskupili miestni aktivisti a v každej obci pri slávnostných príležitostiach formovali nejaký kultúrny program. Neboli to len vystúpenia folklórnych súborov, ale aj ochotníckeho divadla, dychovej hudby, zborového spevu a ďalších aktivít. A tie postupne udržiavali v obciach tradície. U nás v Leopoldove to bolo vždy v akomsi susedstve s Červeníkom. Bol som pri tom, keď sa v roku 1965 formovali folklórne slávnosti pri príležitosti storočnice dychovky. O rok tam prišlo k prestavbe štadióna na amfiteáter. Červeník bol takým vzorom, že všetko ide, ak je vôľa a zanietení ľudia,“ pripomenul Róland Osvald, ktorý pôsobil na Osvete až do roku 1992. Potom sa vydal na dráhu telovýchovy. Pripomína však, že aj Osveta s telovýchovou priamo súvisela. Ak vraj komunikoval s niekým v tejto oblasti, hneď sa spýtal u nich v dedine na futbal a vtedy sa dalo pohnúť aj s osvetovou prácou. „Futbal na dedinách spájal všetkých,“ hovorí R. Osvald.

Pripomeňme, že kedysi viedlo a aj dnes Trnavské osvetové stredisko vedie poradenskú a metodickú činnosť, dokumentuje aktivity osvetových zariadení v kraji a aj iniciuje a organizuje rôzne súťaže a prehliadky (napr. Trnavskú paletu). Venuje sa aj výchovným aktivitám v oblasti záujmovej umeleckej činnosti (umelecké slovo, dramatika, folklór, hudba, výtvarníctvo, fotografia a film), organizuje prednášky a semináre. Okrem piatich miest má pod patronátom 96 obcí kraja. Keďže Dom hudby má znieť najmä hudbou, plánujú pripravovať vo vonkajších i vnútorných priestoroch prehliadky zborovej tvorby, koncerty zamerané na dielo Mikuláša Schneidera-Trnavského a ďalších autorov komornej tvorby. Chcú aj vytvoriť priestor na prezentáciu amatérskych hudobných zoskupení, ale predstavovať aj tvorbu venovanú ľudovým nástrojom. Možno tam čoskoro budeme vidieť a počuť vystupovať aj nejakých Leopoldovčanov. Budeme vás o tom informovať.

Text a foto Martin Jurčo

Výsledky dizajnerskej práce Jaroslava Tarabu sú nadčasové

Vo veku 88 opustila tento svet významná osobnosť slovenského sklárskeho dizajnu – náš rodák Jaroslav Taraba. Výsledok jeho dizajnerskej práce v jeho najaktívnejších rokoch je obdivuhodný. Sú to desiatky návrhov nápojových a stolovacích súprav pre sériovú aj ručnú výrobu fúkaného skla. Prinášali inovácie tvarov úžitkového skla aj funkcií stolovacích prvkov. A zároveň aj posúvali hranice možností sklárskej technológie. Mnohé z jeho návrhov boli úspešné a oceňované doma. A zároveň sa podieľali aj na prítlačivosti sklárne v Lednických Rovniach v zahraničí. Mnohé z týchto tarabovských súprav úžitkového skla používate zaiste dodnes – pretože sú nadčasové. „Sklo pre mňa znamená veľa, krásu materiálu, je-





ho priezračnosť a krehkosť. V prípade nápojového skla je spojené so všetkými piatimi ľudskými zmyslami. A to je na tom krásne.“ Takto sa vyznal zo svojho vzťahu k svojej práci v čase najväčších úspechov Jaroslav Taraba (*18. januára 1932 v Leopoldove – † 30. apríla 2020 v Lednických Rovniach). O jeho leopoldovských začiatkoch toho veľa nevieme, možno aj preto, že hneď po škole, už ako šestnásťročný, odišiel do Lednických Rovní. V tamojšej sklárni začínal v roku 1949 a zo-

stal až do odchodu do dôchodku v roku 1992 v časoch privatizácie vtedajších Spojených sklární. Po rokoch spolupráce s výraznou osobnosťou v tejto oblasti Karolom Hološkom prevzal po ňom pozíciu vedúceho výtvarníka v roku 1972. Do roku 1992 pracoval ako vedúci výtvarník výtvarno-technického oddelenia Spojených sklární.

„Narodil som sa v Leopoldove, no pochádzam z Nitry. Raz mi priateľ pôsobiaci v Lednických Rovniach poslal telegram: *Príď do Lednických Rovní, mám pre teba prácu. A tam som začínal ako kreslič, ale študoval som kresbu a malbu v Prahe a absolvoval som sklársku priemyslovku,*“ povedal Jaroslav Taraba pred rokmi v rozhlasovom rozhovore. „Ako Hološkov spolupracovník som teda navrhoval sklo už v profesionálnych podmienkach,“ povedal. V rokoch 1956 – 1959 tak absolvoval súkromné štúdium kresby a malby v Prahe. V rokoch 1960 – 1965 navštevoval aj Vyššiu priemyselnú školu sklársku v Lednických Rovniach.

Vtedajšia výrobná prax počítala nielen s produkciou hotových výrobkov v sériách, ale vo výrobnom závode alebo celom truste podnikov boli aj úseky, kde sa rodil a formoval dizajn výrobkov. Síce potichu a nenápadne, zato s medzinárodným ohlasom. Takto odpovedal aj na otázku, kde v sklárskej výrobe nachádza umenie a kde už nasleduje remeselná výroba: „V dnešnej dobe existuje stupeň veľkosériovej výroby, ale vyrábané ručne. Existuje aj tzv. malo-sériová výroba, kde sa vyrába menší počet kusov výrobkov. Ďalej je to umelecko-remeselná výroba, ktorej výsledkom sú diela v menšom počte kusov. A na samom vrchu je výroba postavená individuálne ako tzv. ateliérová tvorba. Bohužiaľ, v slovenských fabrikách sa kládol dôraz na úžitkové sklo, a to súviselo aj s charakterom materiálu – napríklad nesmeli byť príliš silné, veľké a vysoké jednoducho preto, aby materiál vydržal,“ povedal J. Taraba. Okrem tradičnej tvorby sérií nápojového skla sa Taraba venoval aj autorskej tvorbe hutnícky a zahorúca tvarovaných žardinier, váz a fliaš z farebného skla, kde mohol prekročiť pravidlá úžitkovosti a uplatniť svoj zmysel pre výtvarné či priam magické vlastnosti skla.

V roku 1989 inicioval v Lednických Rovniach prvé medzinárodné sklárske sympóziu a na niekoľkých ročníkoch sa aj zúčastnil, naposledy v roku 2000. Bol rád, že dostal aj cenu Slovenských výtvarných umelcov – bolo to k jeho päťdesiatinám. „V Mníchove som dostal striebornú medailu za nápojové sklo a potom veľa menších ocenení najmä v našich domácich podmienkach,“ povedal. Bolo to ocenenie na výstave Exemplá'72 v Mníchove, získal ocenenia na brnianskych veľtrhoch, Cenu Slovenského fondu výtvarných umení v roku 1981 a v roku 2009 dostal Cenu ministra kultúry SR v rámci Národnej ceny za dizajn za celoživotné dielo a prínos pre slovenský dizajn.

Profesionálne aj životné dielo Jaroslava Tarabu sa uzavrelo. Možno bude v budúcnosti jeho osobnosť pripomínať aj niektorá z nových ulíc, ktorá bude v Leopoldove po ňom pomenovaná.

Martin Jurčo, foto archív a SCD

STAVBA ÚRADU FINIŠUJE

Stavba novej budovy mestského úradu rok od začiatku stavebných prác dostáva finálnu podobu. Nebude to však posledná fáza projektu, len prvá. Prvá etapa stavebných prác na výstavbe novej budovy bude totiž ukončená na začiatku roka 2021 a postupne sa do budovy presťahujú pracovníčky úradu. Vtedy – po začatí fungovania úradu v nových priestoroch – sa začne s ďalšou etapou. Tá sa zameria na rekonštrukciu budovy dnešného mestského úradu a táto budova nadobudne nový účel – stane sa mestskou knižnicou a v budove vzniknú aj priestory pre klubovú činnosť. Ak budú počasie a harmonogram prác k zámerom mesta žičlivé, na konci roka 2021 by mohla byť dokončená i táto budova. A napokon v druhej polovici roka 2021 by mesto malo začať aj s realizáciou projektu Domu sociálnych služieb a po ňom aj rekonštrukciou kina a jeho zmenou na kultúrne centrum. Azda tak bude mesto už onedlho ponúknuť našim obyvateľom plnohodnotné priestory pre kultúru i sociálne zázemie, ktoré v Leopoldove roky chýbali.

(kb)



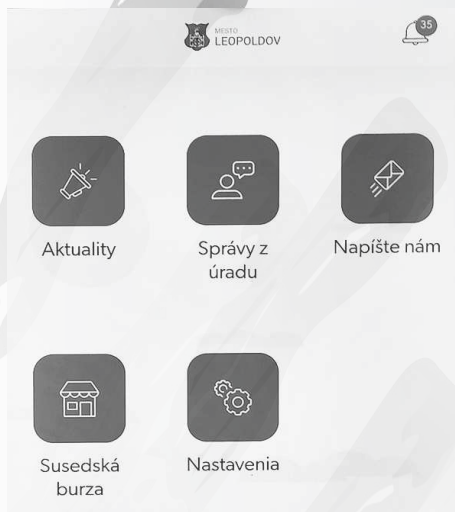
BUĎTE VŽDY HNEĎ INFORMOVANÍ

Informácie priamo do vášho mobilu
Nestihli ste hlásenie v mestskom rozhlasu, že zajtra bude odstávka vody alebo elektri-

ny, alebo ste práve dnes nenavštívili oficiálnu stránku mesta, na ktorej by ste sa to dozvedeli? Mesto Leopoldov sa zapojilo do dvoch projektov sprostredkovania informácií priamo do mobilných telefónov svojich občanov. Je to jednoduchá aplikácia a notifikácia odberateľov ihneď upozorní na aktuálne informácie bez nutnosti prezeráť si internetovú stránku mesta. Tým, ktorí si aplikáciu stiahli hneď po jej spustení, výborne poslúžila aj počas plošného testovania, pretože mesto prostredníctvom nej v hodinových cykloch informovalo o počte čakajúcich na testovanie na jednotlivých stanovištiach, a bežne na nej zverejňuje svoje aktuálne oznamy.

Ak chcete byť čo najrýchlejšie informovaný o tom, čo sa deje v meste, nainštalujte si do svojho telefónu neplatenú aplikáciu Leopoldov od spoločnosti Perry Soft, s. r. o., prostredníctvom Google Play. Je to jednoduchá aplikácia, ktorá Vás vždy zvukovým upozornením aj grafickým zobrazením podobne ako SMS správa upozorní na aktuálne oznamy. Pozostáva z niekoľkých rubrik: Aktuality (napríklad pozvánky a správy), Správy z úradu (upozornenia a oznamy, medzi nimi aj správy z mestského rozhlasu), Napíšte nám a napokon Susedská burza (prostredníctvom nej môžete darovať alebo na predaj ponúknuť veci, ktoré už nepotrebuje). Výhodou aplikácie je jej jednoduchosť, intuitívnosť a to, že na každý nový oznam Vás naň aplikácia ihneď po zverejnení upozorní a správu Vám zobrazí bez komplikovaného vyhľadávania medzi záložkami.

Tí, čo majú radi zložitejšie a farebnejšie aplikácie a tí, ktorí radi surfujú po mestských stránkach, privítajú možno aplikáciu Virtualne od spoločnosti Weby Group, s. r. o., ktorú si môžu stiahnuť takisto prostredníctvom Google Play. Je to aplikácia určená najmä pre návštevníkov miest a cestovateľov. Ak aplikácii povolíte spracúvanie Vašej aktuálnej polohy, zobrazí Vám internetové stránky obce alebo mesta, v ktorom sa aktuálne nachádzate. Do tohto projektu sa zapo-



jilo aj mesto Leopoldov popri 141 slovenských mestách a vyše 500 obciach.

V každom prípade však platí, že domáci ocenia najmä prvú spomínanú aplikáciu pre jej spoľahlivosť, jednoduchosť a cielene spotrebiteľský odber správ, ktoré návštevníkov mesta nezaujímajú, ale veľký význam majú práve pre obyvateľov mesta.

(jh)

NEŠŤASTNÝ VÝSTREL VO VÄZNICI

V stredu 4. septembra okolo 7. hodiny ráno došlo počas cvičných strelieb na strelnici umiestnenej vedľa ústavu k nepríjemnej udalosti, keď počas cvičných strelieb padol náhodný výstrel a pri incidente utrpel ľahšie poranenia jeden z príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže. Podľa dostupných informácií inštruktor strelby nešťastnou náhodou pri manipulácii so zbraňou postrelil svojho kolegu. Od betónu odrazená guľka ho mala zasiahnuť do stehna.

„Generálne riaditeľstvo ZVJS potvrdzuje, že v ústave Leopoldov došlo v dopoludňajších hodinách dňa 4. septembra k náhodnému výstrelu zo služobnej zbrane príslušníka zboru počas výcviku strelieb na strelnici v Leopoldove, pričom strela zasiahla iného

príslušníka. Zranený príslušník utrpel priestrel dolnej končatiny. V súčasnosti je v stabilizovanom stave a nachádza sa v starostlivosti ústavného zdravotníckeho zariadenia,“ uviedla krátko po incidente pre TASR riaditeľka odboru komunikácie ZVJS Katarína Nováková.

(r)

HASIČI ZASAHovali

PRI ÚNIKU CHEMIKÁLIÍ

Vo štvrtok 22. októbra krátko po 10.00 hodine ráno bol na ohlasovňu nahlásený únik nebezpečnej látky – kyseliny chlorovodíkovej (HCl) – z veľkokapacitnej nádrže s objemom 25 000 litrov. K úniku došlo v jednej z firiem priemyselného parku na Trnavskej ceste v Leopoldove (okres Piešťany). Zásahujúci príslušníci po príchode na miesto udalosti prieskumom zistili, že veľkokapacitná nádrž je roztrhnutá a nebezpečná látka uniká do záchytnej jamy umiestnenej priamo pod poškodenou nádržou.

Profesionálni hasiči z hasičských staníc z Trnavy, Piešťan a Hlohovca vymedzili dva zásahové úseky a za pomoci štyroch C prúdov a jedného vysokotlakového prúdu nad objektom zabezpečili kropenie a riedenie. Tým dosiahli zníženie koncentrácie nebezpečnej látky v ovzduší. Za neustáleho monitorovania ovzdušia nebezpečnú látku prečerpávali do zberných nádrží, pri ktorých zároveň vymedzili dekontaminačné miesto. Rovnako vymedzili aj miesto zásahu, pri ktorom bola nutná evakuácia okolia, aby sa zabránilo prípadnému zraneniu osôb (pri udalosti nebola zranená žiadna osoba).

Pri ekologickom zásahu, ktorý trval takmer osem hodín, zasahovalo dvadsaťjeden príslušníkov so šiestimi kusmi techniky v spolupráci s Civilnou obranou a Kontrolným chemickým laboratóriom Nitra. Použili pritom ochranné pomôcky, akými sú autonómne dýchacie prístroje a chemické plynové obleky s pretlakom. Miesto udalosti bolo po skončení ekologického zásahu odozvanené bezpečnostnému technikovi firmy.

KR HaZZ



Tavos vyhlásil generálny pardon čiernym odberateľom

V našom meste patria vodovod i kanalizácia do pôsobnosti Trnavskej vodárenskej spoločnosti. Postupnými zmenami a modernizáciou technológií TAVOS chce zlepšiť a spresniť nielen vyrubovanie poplatkov, no najmä chce hľadať a nachádzať čiernych odberateľov vody a užívateľov kanalizácie. Ako sme sa dozvedeli, v každej obci sa nájde viac ako desať takýchto obyvateľov.

Trnavská vodárenská spoločnosť pri odpúšťaní sankcií chce apelovať aj na tých, čo nemajú vybavenú potrebnú administratívu pokiaľ ide o odber vody a stočné. Často sa to stáva najmä pri novostavbách domov alebo pri odhlásení pôvodného majiteľa domu z odberu vody a neprihlásení sa nového majiteľa. Taktiež neraz majitelia novostavieb nenahlásia pripojenie sa na kanalizáciu. Podrobnosti o generálnom pardone nám povedala riaditeľka obchodu Trnavskej vodárenskej spoločnosti so sídlom v Piešťanoch Julie Kováčová.

*** Čo je úlohou generálneho pardonu?**

- Generálny pardon sme spustili 1. novembra a potrvá do konca tohto roka. Ide nám najmä o to, aby sme našli a legalizovali nelegálne odbery vody a čiernu produkciu odpadových vôd. Uvedomme si, že náklady súvisiace s nelegálnymi odbermi platia všetci užívatelia. Predstavenstvo a vedenie spoločnosti sa rozhodlo pristúpiť k tomuto kroku, aby úplne eliminovalo neoprávnených odberateľov vôd a producentov odpadových vôd. V rámci pardonu chce zlegalizovať neoprávnené pripojenia bez sankcií za nelegálny odber a bez potreby fakturovania vodného a stočného za obdobie nelegálneho pripojenia. Nebudeme takýchto odberateľov pokutovať, ani im nič nedofaktúrujeme. Táto naša maximálna ústretovosť však potrvá len do 31. decembra.

*** Čo bude nasledovať po 1. januári?**

- Nasledovať bude represívna akcia s pracovným názvom Tavos bez čiernych odberov. Pôjde o nekompromisnú akciu zameranú na odhaľovanie čiernych odberateľov a producentov odpadových vôd. Po zistení neoprávneného odberu vody či napojenia sa na verejnú kanalizáciu budeme voči takýmto odberateľom uplatňovať nielen nároky podľa zákona 40/1964 Zb. zák., ale budeme sa aj obracať na orgány činné v trestnom konaní s trestnými oznámeniami pre podozrenie zo spáchania trestného činu krádeže. Podľa príslušného zákona hrozí za krádež vecí, ktorej odber odlieha spoplatneniu na základe osobitného predpisu, trest odňatia slobody až na dva roky.

Pripomeňme, že Tavos zriadila pre hľadanie nelegálnych odberateľov vody a producentov odpadových vôd aj samostatné oddelenie inšpekcie a odpočtov, ktoré má aj nové technológie na hľadanie nelegálneho odberu vody a používania kanalizácie.

(maju)

OZ Šanec: Tešíme sa na bežný rok

Ani sme sa nenazdali a rok 2000 speje k svojmu záveru. Preto by sme radi zbilancovali tohtoročnú činnosť nášho seniorského združenia Šanec. Hoci sa budeme možno opakovať, radi pripomenieme zmysel našej organizácie – vyplňanie voľného času našim členom, ktorí pomyselnou nohou vkročili do ďalšej životnej etapy – jesene svojho života. Prechod od aktívneho života k dôchodku nebyvá jednoduchý, hoci mnohí sa naň veľmi tešia. No zrazu príde ten čas a človek, ktorý bol zvyknutý pracovať, nadobudne pocit zbytočnosti. Prešli sme si tým všetci a preto chceme pomôcť našim „mladším kolegom“ toto obdobie zvládnuť. Preto sa snažíme, pokiaľ to situácia dovolí, organizovať pre našich členov nejakú aktivitu aspoň raz za mesiac. Vypočujeme si a prehodnotíme podnety našich členov, zvažujeme možnosti a čo je realizovateľné, usilujeme sa aj zrealizovať. Hoci nie vždy je všetkým „po chuti“, myslíme si, že vždy je z čoho vybrať.

Uplynulý rok sme začali návštevou divadelného predstavenia v Divadle Andreja Bagara v Nitre. Hoci už vari každý z nás videl televízne spracovanie románu Petra Jaroša Tisícročná včela, nenechali sme si ujsť ani jeho veľkolepý muzikálový spracovanie, čo isto nelutujeme.

Ďalšou akciou bola fašiangová veselica, kde sme si pochutnávali na malom pohostení za zvukov živej hudby. Nik z nás vtedy netušil, že fašiangové posedenie bude na dlhší čas našou poslednou aktivitou. Člen-skú schôdzu, prichystanú na marec, výlet do rakúskeho Kittsee či na apríl plánovanú

návštevu Horného Lidča sme, žiaľ, kvôli situácii, ktorá nastala, museli zrušiť.

Jedinou akciou, ktorú sa nám podarilo zrealizovať napriek nepriaznivým epidemiologickým faktorom a prísnyim opatreniam na ochranu zdravia nás všetkých, bola v auguste jednodňová návšteva kúpaliska v Dunajskej Stredě.

Keďže situácia nie je ideálna ani dnes a drvivá väčšina aktivít je zastavená, netušíme, kedy budeme opäť pre svojich členov organizovať podujatia. Radi by sme zorganizovali aspoň posedenie ku koncu roka, ale uvidíme, ako sa bude vyvíjať situácia s koronavírusom. Preto nám nezostáva nič iné ako dúfať, že spoločným zodpovedným prístupom toto obdobie zvládneme a čoskoro sa budeme môcť opäť venovať bežným aktivitám.

Týmto prierezom sme chceli priblížiť seniorom aspoň to „máličko“, čo sa nám za tento rok podarilo zorganizovať, aby ste aj Vy zhodnotili, ako sa nám darí naplňovať naše poslanie. Akcie, ktoré sme mohli tento rok zrealizovať, by sme nemohli robiť, keby sme nemali pochopenie i zo strany mestského úradu pod vedením Mgr. T. Kavuliakovej a mestského zastupiteľstva. Za pomoc a podporu patrí zo strany dôchodcov a seniorov z občianskeho združenia Šanec veľké poďakovanie. Veríme, že v podobnom duchu sa bude niesť aj naša spolupráca v budúcom roku.

K blížiacim sa vianočným sviatkom si dovoľujeme v mene všetkých členov nášho združenia zapriať hlavne veľa zdravia, šťastia a Božieho požehnania v roku 2021.

Michal Adamkovič



Domy a byty už máme sčítané, čaká nás sčítanie obyvateľstva

Počas letných mesiacov pokračovala prvá fáza najrozsiahlejšieho štatistického zisťovania – projekt Sčítania obyvateľov domov a bytov 2021, ktorý pripravuje Štatistický úrad v spolupráci so samosprávami. Do sčítania je zapojených všetkých 2927 slovenských obcí. Postupne počas celého polroka dochádzalo k zbieraniu údajov a už aj v Leopoldove máme všetky domy a byty spočítané. Čaká nás spočítavanie obyvateľov. Projekt je súčasťou celosvetového programu populačných, domových a bytových zisťovaní, uskutočňujúcich sa pod záštitou Európskej únie a Organizácie Spojených národov. Na Slovensku má viac ako storočnú tradíciu. V EÚ sa v roku 2021 uskutočňuje vo všetkých členských štátoch. Základné výsledky sčítania budú zverejnené do konca roka 2022 a výsledky pre medzinárodné porovnania EÚ krajín najneskôr do konca roka 2024.

Domy a byty sú v našom meste už sčítané

Pripomeňme, že sčítanie domov a bytov sa uskutoční od 1. júna tohto roka do 12. februára 2021. Potom bude nasledovať druhá fáza projektu, a to sčítanie obyvateľov. Táto fáza sa uskutoční od 15. februára 2021 do 31. marca 2021. Ako nás informovala komunikačná pracovníčka pre sčítanie Jasmina Stauder, prvú fázu projektu obyvatelia ani nepocítili. „Na Slovensku sa doteraz uskutočňovalo tradičné sčítanie. Teraz ide o integrované sčítanie. Základný rozdiel je v tom, že sa budú využívať okrem údajov od obyvateľov aj údaje z rôznych zdrojov, napríklad z administratívnych zdrojov údajov. Obyvatelia sa na sčítaní domov a bytov nebudú zúčastňovať,“ hovorí. Sčítanie je jedinečné svojou online elektronickou formou v prvej aj druhej fáze. „Ide o elektronické sčítanie, ktoré realizuje samospráva. Pred začiatkom sčítania Štatistický úrad SR pripravil podklady a vopred vyplnil obciam existujúce údaje. Určených zamestnancov obcí sme zaškolili a majú k dispozícii videá, dokumenty a školiace materiály. S údajmi teda v obciach pracujú výlučne zaškolené osoby, ktoré majú prístup do systému. Tým, že bola mimoriadna situácia z dôvodu pandémie, pristúpili sme k e-learningovej forme školenia a vyškolili sme v krátkom čase vyše päťtisíc osôb. Do elektronického systému sčítania sa nám k dnešnému dňu zapojili všetky obce,“ informuje J. Stauder.

Pripomeňme, aké informácie prinesie štátu sčítanie domov a bytov: zistí, koľko pribudlo na Slovensku bytov a domov. Získa prehľad o formách vlastníctva bytov. Bude vedieť počty a podiely neobývaných bytov v regiónoch. Zistí, ako obyvatelia Slovenska bývajú, či preferujú za poslednú dekádu menšie byty, alebo naďalej väčšie a ako sa táto preferencia líši podľa regiónov. Nadobudne aktuálne a podrobnejšie informácie o obnove budov z pohľadu obvodového plášťa, striech a okien. Dozvie sa, kolkopodlažné domy u nás prevládajú. Zistí napojenie bytov na vodu, plyn a kanalizáciu. Získa prehľad o zdrojoch tepla aj o tom, či centrálné zásobovanie teplom víťazí nad potrebou vlastného kúrenia.

Načo sa takéto informácie dajú štátu neskôr využiť? Na plánovanie novej infraštruktúry a budovanie ciest. Na plánovanie budovania nových materských škôl, predškolských zariadení a základných škôl. Na plánovanie zriadenia nových stacionárov pre dôchodcov. Na plánovanie budovania nájomných bytov a ich reálnu potrebu v konkrétnych regiónoch SR. Sčítanie obyvateľov je dôležité pri analýzach populačných štruktúr, reprodukčného správania, vzdelanostnej štruktúry domácností a sú podkladom pri prognózovaní jednotlivých oblastí spoločenského života.

Aj obyvatelia sa budú sčítavať elektronicky

Prvýkrát v histórii budú využité údaje z existujúcich administratívnych zdrojov v kombinácii s údajmi získanými od obyvateľov. Zber údajov od obyvateľov sa nebude získavať prostredníctvom papierových formulárov, ale vyplnením elektronického sčítacieho formulára. Elektronické a integrované sčítanie prináša celý rad výhod. Je rýchlejšie, presnejšie a najmä v čase pandémie efektívnejšie. Dôležitým prvkom je aj jeho ekologický rozmer, keďže sa nevyplňajú formuláre v papierovej podobe, ale všetko sa vyplňa elektronicky. V dnešnej dobe je rovnako dôležitá aj bezpečnosť uchovania informácií pred nepovolanými osobami. Zúčastniť sa sčítania je právom a zároveň zákonnou povinnosťou každého obyvateľa. Takýmto obyvateľom sa rozumie ten, kto má v Slovenskej republike trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt. Obyvateľ sa sčíta sám alebo s pomocou blízkej osoby na akomkoľvek mieste využitím počítača, tabletu alebo mobilu s pripojením na internet. Sčítací formulár bude dostupný na webovej stránke www.scitanie.sk alebo sa obyvateľ sčíta cez mobilnú aplikáciu. Samosčítanie predstavuje rýchly a jednoduchý spôsob na vyplnenie sčítacieho formulára bez narušenia privátnej zóny obyvateľa.

Obyvatelia, ktorí sa nevedia alebo nemôžu sčítať sami (napr. z dôvodu imobility), budú môcť využiť aj službu asistovaného sčítania. Mesto zriadi kontaktnú lokalitu, kde obyvateľovi so sčítaním pomôže stacionárny asistent. Na území mesta budú tiež pôsobiť mobilní asistenti, ktorí navštívia domácnosť obyvateľa v prípade, že o takúto službu požiada. Podrobnosti uverejníme aj v prvom budúcoročnom čísle dvojmesačníka Leopoldov.

„Elektronické sčítanie prináša so sebou aj určité otázky spojené s bezpečnosťou uchovávaní údajov. Počas Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 bude zachovaná maximálna možná ochrana osobných údajov. Bezpečnosť všetkých údajov je totiž prioritou a zároveň aj jednou zo základných podmienok elektronického sčítania. Všetky získané údaje budú bezpečne chránené pred únikom, zneužitím alebo krádežou. Všetky údaje, ktoré obyvateľ počas sčítania do formulára uvedie, sa musia vzťahovať na rozhodujúci okamih sčítania, ktorým je 1. január 2021,“ pripomína Jasmína Stauder.

(maju)



MTK: čo nové v mužskom družstve A?

V predposlednom tohtoročnom čísle časopisu sme vám priniesli informácie o situácii vo futbalovom ročníku a o tom, ako pandemická situácia poznačila dianie v prípravke, doraste a v družstvách mladších aj starších žiakov MTK Leopoldov. Dnes sa pozrieme na situácii v družstve mužov, ktoré trénujú Stanislav Piovarčí mladší a Ľuboš Švestka.

Zimná príprava v roku 2020 sa začala v polovici januára pod vedením Richarda Slováka, ktorý však po dvoch týždňoch pri mužstve na vlastnú žiadosť skončil. „Po zvážení viacerých okolností sme sa rozhodli prevziať mužstvo spolu s Ľubošom Švestkom ako hrajúci tréneri. Príprava prebiehala v domácich podmienkach, kde sme využívali vedľajšie ihrisko a nafukovaciu halu a odohrali sme až sedem prípravných zápasov. Vrcholom prípravného obdobia bolo herné sústredenie v Havlíčkovom Brode, kde sme odohrali zápas proti domácejmu A mužstvu, ktoré hrá štvrtú najvyššiu súťaž v Čechách a taktiež s B tímom, pôsobiacim v šiestej lige. V prvom zápase sme boli domácim dlho vyrovnaným súperom. Zápas sa hral vo vysokom tempe, ktorému sme sa asi do 70. minúty dokázali prispôbiť, ale potom sa predsa len prejavila herná aj kondičná kvalita domácich hráčov. Chalani mali možnosť presvedčiť sa, že keď sa sústreďia a dajú do zápasu maximum svojich schopností a možností, dokážu sa vyrovať aj takému kvalitnému súperovi. V druhom zápase sme prestriedali zostavu, pretože hrať dva zápasy za dva dni nie je jednoduché a, samozrejme, chceli sme, aby si zahrali všetci hráči. Aj tento zápas, napriek tomu že sme ho prehrali, splnil svoj účel a videli sme, na čom potrebujeme pracovať v nasledujúcom období. Chalani zasa získali veľmi cenné skúsenosti. Celkovo by som toto herné sústredenie hodnotil ako veľmi vydarené, či už po športovej ako aj spoločenskej stránke. Chcel by som poďakovať vedeniu klubu, ako aj všetkým, ktorí sa podieľali na organizačnej príprave, že sa sústredenie podarilo zrealizovať.

Na kvalitnú zimnú prípravu sme chceli nadviazať dobrými výsledkami a hlavne hrou aj v súťažnom období. Podarilo sa nám však odohrať len pohárový zápas proti Maduniciam a následne súťaže prerušila pandémia koronavírusu. Všetky súťaže boli nakoniec anulované a tým pádom sme splnili cieľ, ktorým bola záchrana (smiech).

Na začiatku júla sme začali prípravu na nový ročník 2020/21. Mužstvo zostalo v nezmenenom zložení. Trénovali sme trikrát do týždňa a odohrali sme 4 prípravné stretnutia. Účasť na tréningovom procese, ako aj prístup chalanov boli na veľmi dobrej úrovni, čo nám dávalo optimistické predpoklady do súťažných zápasov. Prišiel však presný opak a hneď od úvodu súťaže sme podávali nevýrazné a povedal by som, že v niektorých zápasoch až podpriemerné výkony. Postupne začala upadať aj účasť na tréningoch a tiež nám vypadlo či už zo zdravotných alebo iných dôvodov viacero hráčov. Odohrali sme osem kôl, v ktorých sme získali len dva body a opäť boli súťaže prerušené pre koronavírus.

V závislosti od situácie s pandemiou by sme mali v januári začať so zimnou prípravou. Zatiaľ ešte nevieme, kedy a ako sa budú dohrávať zápasy (a či vôbec), takže je ťažké plánovať niečo dopredu. Každopádne by sme chceli opäť absolvovať kvalitnú prípravu, zlepšiť herný prejav a nastaviť chalanov tak, aby boli ochotní na ihrisku bojovať jeden za druhého, ako aj za klub a taktiež mesto, čo mne osobne veľmi chýbalo. Dúfam teda, že na jar sa opäť budeme môcť zabávať futbalom (a nielen ním) my hráči, ale aj diváci,“ optimisticky dodáva na záver Stanislav Piovarčí mladší.

VI. liga-MEVA SPORT-ObFZ TT

Priebežná tabuľka

Klub	Z	V	R	P	Skóre	B
1 TJ Slovan Červeník	9	8	0	1	44 : 8	24
2 ŠK Slávia Zeleneč	9	6	1	2	29 : 20	19
3 ŠK Cífer 1929	8	5	1	2	22 : 14	16
4 ŠK 2011	9	4	3	2	19 : 25	15
5 OFK Bučany	9	4	2	3	21 : 16	14
6 TJ Družstevník Siladice	9	4	2	3	18 : 16	14
7 OZ TJ Družstevník Pavlice	8	4	2	2	16 : 14	14
8 OŠK Križovany n. Dudváh.	8	4	1	3	12 : 15	13
9 FK Krakovany	9	3	2	4	17 : 17	11
10 FK Biely Kostol	9	3	2	4	16 : 19	11
11 OFK Majcichov	9	2	3	4	19 : 16	9
12 OFK - Drahovce	8	1	2	5	9 : 30	5
13 MTK Leopoldov	8	0	2	6	7 : 21	2
14 OŠK Zavar	8	0	1	7	6 : 24	1



Šachová partia pre zábavu i poučenie

Biely: **Lubomír Nedorost**

Čierny: **Gorazd Kollárik**

Turnaj: MMSR seniorov (65+)

Miesto: Tatranské Matliare 2019

Otvorenie: Sicílska obrana (B25)

1.e4 c5 2.Jc3 Jc6 (2. - e6 3.f4 d5 4.Jf3 d:e4 5.J:e4 Se7 6.d4 c:d4 7.D:d4 D:d4 8.J:d4 a6 9.- Se3 Jd7 10.g3 Jgf6 11.Sg2 J:e4 12.S:e4 Jc5 13.Sf3 Sd7 14.0-0-0 Vc8 15.Vd2 Vc7 Adams vs. Lautier, Tilburg 1997; 2. - d6 3.f4 g6 4.Jf3 Sg7 5.Sb5+ Sd7 6.S:d7+ D:d7 7.0-0 Jc6 8.d3 Jh6 9.Kh1 f5 10.e:f5 J:f5 11.Je4 0-0 12.c3 e6 13.Sd2 b6 14.Da4 d5 15.Jeg5 h6 16.Jh3 d4 17.V-fe1 d:c3 18.b:c3 Dd5 19.Jf2 Vfe8 20.Ve2 Ve7 = Adams vs. Gelfand, Dortmund 1996; 2. - g6 3.g3 Sg7 4.d3 Jc6 5.Sg2 Vb8 6.f4 d6 7.Jf3 e6 8.0-0 Jge7 9.e5 d:e5 10.f:e5 J:e5 11.Sf4 J:f3+ 12.D:f3 Va8 13.Se3 0-0 14.S:c5 Sd4+ 15.S:d4 D:d4+ Bronštejn vs. Keres, TK Neuhausen-Zurich 1953; 2. - a6 3.Jge2 Jf6 4.g3 e5 5.d3 Se7 6.Sg2 0-0 7.0-0 d6 8.f4 Jc6 9.a4 Sd7 10.f5 Jd4 11.a5 Sc6 12.g4 h6 13.Jg3 d5 14.e:d5 J:d5 15.S:h6!? g:h6 16.J:d5 S:d5 17.f6 S:g2 18.f:e7 D:e7 13.K:g2 Vad8 20.Je4 f6 =) **3.Sc4** [3.g3 g6 4.Sg2 Sg7 5.d3 d6 6.f4 e6 7.Jf3 Jge7 8.Se3 Jd4 9.Sf2 0-0 10.0-0 Db6 (10. - J:f3+ 11.S:f3 Jc6 12.Sg2 Jd4 13.e5 d:e5 14.f:e5 S:e5 15.Je4 f5 16.J:c5 Dd6 17.b4 Vb8 18.c3 Jb5 19.d4 Sf6 20.Db3 b6 21.Jd3 Sb7 22.S:b7 V:b7 23.a4 Jc7 24.Vfe1 +/- Spasskij vs. Gufeld, Wellington 1988) 11.J:d4 c:d4 12.b3 e5 13.Je2 Dc7 14.f:e5 d:e5 15.Dd2 Sg4 16.c4 Dd7 17.Vae1 f5 18.e:f5 V:f5 +/-; 6.Se3 Vb8 7.Dd2 b5 8.Jge2 b4 9.Jd1 Jd4 10.0-0 e6 11.Jc1 Je7 12.c3 b:c3 13.b:c3 Jdc6 14.Sh6 0-0 15.S:g7 K:g7 16.Je3 Lubojevič vs. Tringov, ŠO Luzern 1982, 6.Jh3 e6 7.Jf4 Jge7 8.h4 h6 9.a3 b6 10.Vb1 Sb7 11.h5 g5 12.Jfe2 Dd7 13.b4 Jd4 14.0-0 f5 15.J:d4 c:d4 Sergejev vs. Štohl, Pardubice 1996; 3.f4 g6 4.Jf3 Sg7 5.Sb5 Jd4 6.Sd3 d6 7.J:d4 c:d4 8.Je2 Jf6 9.0-0 0-0 10.De1 Jd7 11.Sc4 d5 12.e:d5 Jb6 13.d3 J:c4 14.d:c4 b5 15.Df2 b:c4 16.J:d4 D:d5 J. Polgárová vs. Topalov, Dortmund 1996; 3.Jge2 g6 4.d4 c:d4 5.J:d4 Sg7 6.Se3 Jf6 7.Sc4 0-0 8.Sb3 d6 9.f3 Sd7 10.Dd2 Db8?! 11.h4 Vc8 12.0-0-0 b5? 13.h5 Ja5 14.h:g6 J:b3+ 15.J:b3 h:g6 16.Sh6 Sh8 17.Sf8! Juferov vs. Grozdov, Lvov 1966] **3. - Jf6 4.d3 d6 5.a3 e6 6.Sg5 Se7 7.f4 a6?! (7. - h6 8.S:f6 S:f6 9.Jf3 0-0 10.0-0 a6 11.a4 Sd7 12.De1 Jd4 13.J:d4 S:d4+ 14.Kh1 Sc6 15.Sb3 b5 16.f5 De7 17.a:b5 a:b5 18.V:a8 V:a8 19.f:e6 f:e6 20.Jd1 Vf8 21.V:f8+ K:f8 +/-) 8.Jf3 Dc7 9.0-0 0-0 10.De1 Je8?! (10. - b5 11.Sa2 h6 12.Sh4 Sb7 13.Sb3 Vad8 14.f5 Jd4 15.f:e6 J:e6 16.Jd5 J:d5 17.S:d5 S:h4 18.D:h4 c4 19.d4 Vfe8 20.S:b7 D:b7 =) 11.S:e7 D:e7 12.e5 d5 13.Sa2 (13. - Dc7 14.Dg3 Jd4 15.Vac1 Jf5 16.Df2 f6 17.Vcc1 Sd7 18.Jd1 f:e5 19.J:e5 Vc8 20.Je3 Sa4 21.J:f5 V:f5 22.b3 Sd7 23.c4 d4 24.De2 Vf6 25.g4 Dd6 26.g5 Vff8 27.J:d7 D:d7 28.D:e6+ D:e6 29.V:e6 Jf5 30.b4 Je3 +/-) **13. - f5?! (Pozri diagram!) 14.Je2?! (14.Ja4 Vb8 15.Df2 b6 16.d4 J:d4 17.J:d4 Sd7 18.J:b6 V:b6 19.Jb3 d4 20.c3 Sa4 21.Jc1 d:c3 22.b:c3 Jc7 23.Jd3 Sb3 24.c4 S:a2 25.V:a2 Ja8 +/-) **14. - b6 15.c3 a5 16.Vd1 Sb7 17.d4 Sa6 18.Jg5 h6 (18. - c:d4 19.c:d4 Dd7 20.Dd2 Vc8 21.Jf3 Je7 22.Vc1 Sc4 23.S:c4 d:c4 24.Jg5 a4 25.De1 b5 26.Dh4 h6 27.Jf3 Jc7 28.Jc3 Vcd8 29.Vfe1 De8 30.Ved1 Vd7 =, 18. - Jc7 19.Df2 a4 20.Vfe1 Vfc8 21.Jg3 Vd8 22.De3 Ja5 23.Sb1 Vab8 24.Sc2 Jc4 25.Dc1 c:d4 26.V:d4 Dd7 =) 19.Jh3 Kh7 20.Vf3 Va7 21.Kh1 Vh8 22.Sb1 g6 23.Jhg1 Dd8 [23. - Jc7 24.V-h3 Kg7 25.Jg3 a4 26.Jf3 Vaa8 27.Kg1 Kf7 (27. - g5?? 28.f:g5 h:g5 29.S:f5 e:f5 30.J:f5+ +-) 28.Sc2 Sb5 29.Dd2 Ja5 30.Ve1 Jc4 31.Dc1 Ja5 =] 24.Vh3 Vg7 25.Jf3 Kg8 26.Df2 S:e2 27.D:e2 c4 28.Vg1 h5 29.Jg5 De7 30.Df2 Jd8 31.Jf3 a4 32.Sc2 b5 remíza.******

Ak v otvorení sicílskej obrany hrá biele v druhom ťahu Jc3, vznikne tzv. zatvorený variant, v ktorom bráni čierne potiahnuť pešiakom d7-d5 a súčasne si ponecháva možnosť neskôr hrať svojim pešiakom f2-f4. Za vhodnú odpoveď pre čierneho sa považuje 2. - Jc6, kedy jazdec kontroluje pole d4 alebo, ako sa stalo v dueli dvoch exmajstrov sveta, kde si čierny pripravil postup svojho dámskeho pešiaka: 1.e4 c5 2.Jc3 e6 3.g3 d5 4.e:d5 e:d5 5.Sg2 Jf6 6.Jge2 d4 7.Je4 J:e4 8.S:e4 Jd7 9.0-0 Jf6 10.Sg2 Sd6 11.c3 d3 12.Jf4 0-0 13.J:d3 S:g3 14.f:g3 D:d3 15.Df3 D:f3 16.S:f3 Sh3 17.S:b7 Vae8 18.Sg2 S:g2 19.K:g2 Ve2+ 20.Vf2 Vf8 = Spasskij



vs. Kasparov, Bugojno 1982. Milovníkov bojových pozícií zaujme variant: 2. - a6 3.Jge2 Jf6 4.e5 Jg4 5.d4 c:d4 6.D:d4 d6 7.e:d6 Jc6 8.d:e7 D:e7 9.Da4 Sd7 10.a3 De6 11.De4 D:e4 12.J:e4 f5 13.h3 f:e4 14.h:g4 S:g4 15.Se3 Sd6 s rovnováhou. Zaujímavý priebeh a koniec mal duel Svidler vs. Carlsen (Nórsko 2006): 1.e4 c5 2.Jc3 Jc6 3.Jf3 Jf6 4.Sb5 Dc7 5.0-0 Jd4 6.J:d4 c:d4 7.Jd5 J:d5 8.e:d5 a6 9.Sa4 g6 10.d3 h6 11.Df3 Sg7 12.Sf4 Da5 13.Vf8 D:a4 14.V:e7+! K:e7 15.Ve1+ keď sa skončil o desať ťahov neskôr pozičnou remízou opakovaním ťahov. Ako hral zatvorenú sicílsku čiernymi legendárny Američan: 1.e4 c5 2.Jc3 d6 2.Jf3 a6 4.g3 Jc6 5.Sg2 Sg4 6.h3 S:f3 7.S:f3 g6 8.d3 Sg7 9.a4?! e6 10.Sg2 Jge7 11.0-0 0-0 12.Se3 Da5 13.Sd2 Dc7 14.Db1? Jd4 15.a5 Jec6 16.Jd1 c4! Hort vs. Fischer, Palma de Mallorca 1970 alebo súčasná česká jednotka: 2. - e6 3.Jf3 d6 4.d4 c:d4 5.D:d4 a6 6.Sg5 Jc6 7.Da4 f6 8.Se3 Sd7 9.Jd4 Jge7 10.0-0-0?! b5 11.S:b5? a:b5 12.Jc:b5 Jd5 13.D:a8 D:a8 14.e:d5 Db7 15.d:c6 S:c6 16.J:c6 D:c6 17.Jd4 Dd5 Sutovsky vs. Navara, ME dr. León 2001.

Naša komentovaná partia sa hrala 28. mája 2019 v 5. kole na 15. Medzinárodných majstrovstvách Slovenskej republiky seniorov v T. Matliaroch (kategória nad 65 rokov), kde po pozičnom manévrovaní sa nepodarilo ani jednému duelantovi získať rozhodujúcu prevahu potrebnú na víťazstvo, ale po riskantnom ťahu Leopoldovčana Kollárika (13. - f5) mohol Piešťanec Nedorost využiť tzv. branie mimochodom (en passant) s možným následným pokračovaním: 14.e:f6!? J:f6 15.Dd2 Dc7 16.Vae1 Jg4 17.h3 Jh6 18.g4 Kh8 19.Jg5 J:d4 20.Je2 Jc6 21.f5 e:f5 22.Jf4 Dd6 23.J:d5 Sd7 24.Jb6 Vae8 25.Jd7 V:e1 26.D:e1 D:d7 27.Je6 Ve8 28.g:f5 Jd4 29.De5 Df7 30.D:c5 Jd:f5 a pozičnou výhodou bieleho. V pozícii zobrazenej na diagrame možno nájsť aj korektnú obeť strelca za troch pešiakov: 14.Df2 Vb8 15.S:d5!? e:d5 16.J:d5 Df7 17.D:c5 h6 18.d4 Se6 19.c4 S:d5 20.c:d5 Je7 21.e6 Df6 22.d6 b6 23.De5 Jg6 24.D:f6 V:f6 25.Je5 V:e6 26.d7 Jf8 27.d:e8D Vb:e8 28.d5. Duel by bol takým spôsobom „okorený“ náročnými variantmi na prepočet, čo by však spôsobovalo aj možnosť ľahkého omylu. Na záver nášho analyzovania môžeme napísať, že tzv. zatvorený systém sicílskej obrany je otvorenie, ktoré môže smelo hrať šachista s bielymi i čiernymi kameňmi bez rozdielu výkonnosti a dajú sa v ňom vytvoriť zaujímavé partie priťahujúce oko diváka.

(GK)

Šachové okienko

K významným slovenským šachovým skladateľom patrí aj **Stanislav Vokál** (* 4. 11. 1950), rodák z Prešova; býval tiež v Gelnici, Krompachoch, Košiciach a od r. 2011 v Drienovci. Začínal ako riešiteľ v denníkoch *Smena* a *Východoslovenské noviny*, keď ho základným pravidlám kráľovskej hry naučil otec ako malého chlapca. Prvotinu (dvojťažku) uverejnil v denníku *Smena* 12. 6. 1965, teda ešte ako 14-ročný mládenec. Postupne od tvorby dvojťahových skladieb začal skladať trojťažky, samomaty, pomocné maty a iné skladby z exošachu a retrográdneho šachu. Uverejnil vyše 450 úloh rôzneho žánru (okrem štúdií), z ktorých získal celkovo 188 vyznamenaní, z toho 38 cien (11 prvých, 12 druhých, 10 tretích a 5 iných cien), 68 čestných uznaní a 82 pochvalných zmienok. Medzi jeho najväčšie úspechy patrí titul majstra Československa v mnohoťažkách (1966 - 1968) a víťazstvo v tom istom oddelení na majstrovstvách Slovenska (1964 - 1969). Do Slovenských výberov (1993 - 2004) bolo vybraných 40 jeho skladieb. V Slovenskom výbere (1993 - 1998) obsadil 1. miesto v oddelení mnohoťažiek s najväčším počtom osem vybraných skladieb. V nasledujúcom Slovenskom výbere II. (1999 - 2004) obsadil 2. miesto v oddelení samomatov s celkovým počtom desať vybraných skladieb. V Albumoch FIDE 1914 - 2015 získal 5,5 bodu za päť skladieb. Bol tiež rozhodcom vo viacerých skladateľských súťažiach na Slovensku a v Česku. Zúčastnil sa na viacerých majstrovstvách Slovenska a Ruskej federácie v riešení šachových skladieb. V rebríčku slovenských riešiteľov bol na 10. mieste (1.4.2020) s ratingom 2093 bodov. Študoval na UPJŠ v Košiciach jadrovú fyziku, kde aj pracuje ako profesor a garant odboru jadrovej a subjadrovej fyziky. Ako vysokoškolák bol aktívny v praktickom šachu a aj v súčasnosti hrá 2. ligu za ŠK v Moldave n. Bodvou. V r. 2018 vyšla jeho šachovo - autobiografická kniha s názvom *Veľká šachovnica* (142 strán, 442 diagramov), v ktorej predstavuje svoju celoživotnú tvorbu v kompozičnom šachu. Je napísaná učebnicovým spôsobom. Jej čitateľ môže si z nej vybrať oblasť v KŠ, ktorej sa chce venovať, riešiť alebo prípadne sa pokúsiť aj o vlastnú skladateľskú činnosť, lebo ak pokladáme šach za umenie, tak potom je to hlavne kompozičný šach.

Z jeho bohatej kompozičnej tvorby sme vybrali pre našich riešiteľov mnohoťažku, ktorá získala v spomienkovom turnaji 9. pochvalnú zmienku. Biely začne a dá mat najneskôr 11. ťahom! Riešiteľ si musí dať pozor, aby pri riešení nenaletel na pokusy: 1.Jb3? a:b3!, 1.Sb5? 2.S:a4 3.Sb5 a4! 4.S:a4 5.Sb5 6.Sb3 Vh2 7.Ja5 V:e2+!

Skladba č. 54

Stanislav Vokál

MT Lošinskij & Umnov - 100
2012



Mat 11. ťahom (10 - 8)

V notácii prinášame ešte jednu viactažku, kde kráľ a veža striedavo prerušujú pôsobnosť streľca, aby čierny kráľ nezostal v pate. Patrí medzi skladby ľahko pochopiteľné, majúce svoju jednoduchú logiku: Biely - Ka6 Vf5 Sa7 Pg4 (4), čierny - Kg2 Sh1 Pf6 g3 g5 h2 h3 (7), Československý šach 3/1967. Biely začne a dá mat najneskôr 12. ťahom! Riešenie: **1.Kb6!** Kg1 2.Kb5+ Kg2 3.Kc5 Kg1 4.Kc4+ Kg2 5.Kd4 Kg1 6.Kd3+ Kg2 7.Ke3 Kg1 8.Ke2+ Kg2 9.Vf3 f5 10.g:f5 g4 11.e3 Kg1 12.V:g3 mat. Štúdiový námet využitý v dvanásttažke.

Riešenie skladby zobrazenej na diagrame pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 5. 2. 2021. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený. Ako výherca za správne vyriešenie skladby č. 53 bol vyžrebovaný Juraj Brabec z Bratislavy. Blahoželáme!

Pri príležitosti významného životného jubilea želáme profesorovi Vokálovi do ďalších rokov života pevné zdravie, rodinnú pohodu, veľa potešenia nad šachovnicou pri riešení i skladaní úloh a tiež veľa víťazstiev na ligových šachovniciach. Nech ešte dlho zostane medzi nami!

Riešenie skladby č. 53 (Gvozdják): 1.Sd2? hrozí 2.D:f6 mat (A), 1. - S:e4, J:d5, J:e4, Jg6, Jf ľub. 2.Sc3 (B), h8D (C), Jc2 (D), Jf5, d:c6 mat s vyvrátením 1. - Je8! Riešenie: **1.Df4!** hrozí 2.Sc3 mat (B), 1. - S:e4, J:d5, J:e4 2.D:f6 (A), Jc2 (D), h8D mat (C).

(GK)



časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 34. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Kusá, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Nepredajné. Náklad: 800 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: december 2020

